

VODIMO BORBO, KI JE VREDNA KULTURNEGA NARODA

Naše stališče v bodočih volitvah

Tudi naši nasprotniki so ljudje in Slovenci - Izhod, ki je tržaškim Slovincem koristen

Naša politična javnost pozorno in radovedno čaka, kakšno stališče bomo mi zavzeli v bližajočih se občinskih in pokrajinskih volitvah. To še posebno zaradi tega, ker je Novi list od prvega dneva, odkar je začel izhajati, dosledno in odločno zagovarjal načelo, da se morajo težko ogroženi Slovenci v vseh vprašanjih, ki zadevajo njih goli narodni obstanek, z združenimi močmi braniti in složno nastopati.

To zahtevo, ki je obenem zahteva ogromne večine našega ljudstva, bomo tudi v bodoče čvrsto zagovarjali in ne bomo mirovali vse dotlej, dokler se ne uresniči. Tako so delali doslej v zgodovini vsi zreli narodi, kadar je šlo za njih življenje ali smrt, in tako morajo storiti tudi tukajšnji Slovenci.

S tem nikakor ne trdimo, da morajo med nami zginiti vse ideološke razlike. Vsak Slovenec ima sveto pravico, da gleda na svet in življenje po svoje, da vzgaja svoje otroke tako, kakor se mu zdi, da je pravilno, da svoje ideje širi in da se zato tudi druži v posebnih organizacijah, s katerimi skuša pridobiti ljudstvo za svoje svetovnonazorske in družbene ideale.

VOLILNA BORBA NAJ BO DOSTOJNA

Gre samo za to, da se Slovenci *kljub vsem neizogibnim ideološkim razlikam* najdejo združeni tam, kjer je treba braniti to, kar je vsem skupno. Jezikovna, gospodarska in socialna enakopravnost, kolonizacija slovenske zemlje, posebno pa naše šolstvo se ne tičejo samo ene stranke, temveč *vseh Slovincem in vsake naše družine*. Že zdrava pamet nam zaradi tega narekuje, da bi se morali za te skupne koristi tudi skupno boriti in, v kolikor je le mogoče, tudi pri volitvah skupno nastopiti.

Mi smo trdno prepričani, da bo misel enotnega nastopa kljub vsem oviram pri nas prej ali slej zmagala in bo življenje samo s časom prisililo voditelje, da sodelujejo v skupni obrambi življenjskih pravic svojega naroda. Ker bo treba v bodočnosti za vsako ceno sodelovati, mora biti volilna borba že danes povsem dostojna.

Slovenskih ljudi, ki so drugačnega mišljenja kakor mi, ne bomo zaradi tega zmerjali, jih žigosali za »odpadnike«, »plačance« in »izdajalce« ter jih drugače sramotili. Psovanje, zmerjanje in obrekovanje prepuščamo drugim! Naši nasprotniki so kljub vsem ideološkim razlikam, ki nas od njih ločijo za nas vendarle *ljudje in Slovenci*, s katerimi bomo vedno pripravljene se složno boriti za obstanek našega naroda na zemlji naših pradedov. Pripadniki Slov. kršč. socialne zveze in

skupine neodvisnih Slovincem, ki se zbirajo okoli dr. Tončiča, so se trudili, da bi tržaški Slovenci že pri teh volitvah nastopili, kjer je mogoče in pametno, na enotnih listah.

ZAKAJ NI V TRSTU SLOVENSKE LISTE?

Enoten nastop — da se razumemo — ni potreben v vseh občinah našega ozemlja. V krajih, ki narodno niso ogroženi, bi bil enoten nastop celo škodljiv. V Repentabru, Zgoniku in Dolini, kjer žive Slovenci v ogromni večini, bi bila *ena edina slovenska lista naravnost pogubna*. V tem primeru bi zadostovalo, da nekaj priseljenih laških družin postavi po zakonu predvideno *drugo listo*, pa bi Italijani prišli prav gotovo kot manjšina v občinski svet, ker bi z njimi ne tekmovala *nobena slovenska lista*. S tem bi občina zgubila svoj slovenski značaj. *Iz teh razlogov morajo tu Slovenci nujno nastopiti ločeno!*

Bistveno drugačen je pa položaj v Nabrežini, kamor se je v zadnjih časih priselilo toliko laških beguncev, da so že začeli ogro-

žati slovenski značaj občine. Pri teh volitvah po našem sicer ne morejo zmagati, razen če bi bili Slovenci tako neumni, da bi se razcepili na številne skupine ter s tem sami pomagali, da bi postala lista italijanskih priseljenec *najmočnejša* ter se polastila občinske uprave. Mi se kljub temu na vse načine trudimo, da bi se v Nabrežino postavila *enotna lista vseh obstoječih slovenskih strank in struj*. Medtem ko to pišemo, tečejo še pogajanja, o katerih želimo, da bi se srečno zaključila.

V mestu Trstu samem pa na žalost ni prišlo do enotnega slovenskega nastopa. Tu so komunisti sklenili, da se predstavijo volivcem na skupni listi z Vidalijem kot nosilec. Bivša Osvobodilna fronta se je odločila, da postavi listo Neodvisne socialistične zveze ali USI, dr. Agneletto in voditelji Slov. kat. skupnosti so v Demokraciji in Kat. glasu že zdavnaj objavili, da pojdejo v volitve sami ter odklonili vsako sodelovanje z ostalimi slovenskimi skupinami. To so dejstva, zaradi katerih v Trstu ne bo skupne slovenske liste.

Kaj nam je preostajalo?

Nastal je položaj, v katerem voditelji Slov. kršč. soc. zveze in Skupine neodvisnih Slovincem v prvem hipu niso vedeli, kaj bi naredili.

Svojim pristašem in prijateljem niso mogli svetovati, naj glasujejo za Vidalijeve komuniste. Ravno tako jim niso mogli priporočati Neodvisne socialistične zveze ali USI Cucchiya in Magnanija. Dr. Josip Agneletto in njegovi zavezniki se niti pogajati niso hoteli, ker so želeli biti sami. Pozivati ljudi, naj kljub temu volijo za Agneletta, je bilo nemogoče: kajti s tem da je v tržaškem občinskem svetu v zadnjem času vse bolj pogostoma javno podprl najbolj zagrizenega nasprotnika Slovincem Bartolija, se je narodno zavedni slovenski javnosti globoko zameril. Če bi mi pozvali svoje ljudi, naj tako Agnelettovo politiko odobrijo in podprejo celo za bodočnost, bi nas nihče ne poslušal.

Kaj smo hoteli torej narediti? Postaviti novo slovensko listo? To bi bilo pomenilo, da hočemo slovenske sile v Trstu še bolj cepiti in drobiti, kakor na žalost že so. S takim ravnanjem bi bili prišli v kričeče nasprotje s politično smerjo, ki smo jo od prvega dneva odločno branili v Novem listu: »Vi ste zagovarjali slovensko slovo in edinstvo« — bi nam ljudje očitali — »sedaj se je pa vaša politika končala tako, da rušite in razbijate slovenske vrste!« Kaj bi jim mi mogli odgovoriti?

Svetovati našim prijateljem, naj ostanejo na dan volitev doma, je bilo spet nedopustno.

Kako naj bodo v današnjih težkih časih tržaški Slovenci *brezbrizni do usode lastnega naroda!* Abstenenca je bila skoro vedno najslabša in najbolj neplodna politika.

Kaj naj po vsem tem razmotrivanju napravimo?

ZA LISTO »TRST TRŽAČANOMI!«

Po treznem in temeljitem premisleku smo spoznali, da bi bile slovenske koristi, ki jih hočemo braniti, še najbolj zavarovane, če se nam posreči spraviti nekaj zavednih Slovincem na listo tržaških neodvisnežev.

Ti pojdejo v boj pod geslom »Trieste ai Triestini!« — »Trst Tržačanom!« V svoj program so postavili štiri temeljne zahteve, s katerimi se mora vsak slovenski človek brezpogojno strinjati:

1. Tržaško ozemlje naj dobi najširšo samoupravo,
2. Integralno prōsto cono.
3. Trstu naj se vrnejo stare pomorske proge, ki so nekoč naredile iz njega trgovinsko središče Srednje Evrope in
4. Slovenci naj bodo na našem ozemlju popolnoma enakopravni z Italijani.

Unione Triestina je sklenila s Slov. kršč. soc. zvezo in Skupino neodvisnih Slovincem volilni sporazum, s katerim se je obvezala, da se bo v mestnem svetu in pokrajinskem

NOVICE Z VSEGA SVETA

RUSKI DAROVI

Bulganin in Hruščev sta naletela v Veliki Britaniji na precej hladen sprejem angleškega prebivalstva. To je posledica dolgoletne zgrešene Stalinove politike. Oba državnikata se sedaj na vse načine trudita, kako bi spel pridobila naklonjenost Angležev do Rusije.

Ko ju je kraljica Elizabeta sprejela v svojem gradu Windsor, sta ji darovala kožuh, ki ga cenijo na 27 milijonov lir, in povrh še z dragimi kamni obsuto iglo neprecenljive vrednosti. Enak kožuh sta poklonila kraljicini sestri Margareti.

Elizabetinemu sinčku Karlu sta darovala živega, zelo ljubkega medvedka, vladarici sami pa še par iskrih žrebcev. Na angleškem dvoru so bili darov od sila veseli. Tako se je ruski medved pojavil in se bo udomačil v sami kraljevski družini.

DAG HAMMERSKJOELD

Tako se imenuje zelo sposobni Šved, ki je danes glavni tajnik Združenih narodov. Temu možu se je pred kratkim posrečilo pomiriti vsaj začasno Žide s sovražnimi arabskimi sosedi. Navaden človek namreč ne ve, da se država Izrael nahaja še vedno v vojnem stanju z Egiptom in drugimi arabskimi deželami. L. 1949 je bilo sklenjeno med njimi samo premirje, ki še vedno traja, a so ga eni in drugi v zadnjem času stalno prelamljali. Nasprotniki so streljali drug na drugega celo s topovi in zdelo se je, da vsak hip izbruhne med njimi spet vojna, ki bi s časom utegnila potegniti v svoj vrtinec tudi velesile. Da se to prepreči, so Združeni narodi poslali na Srednji vzhod Hammarskjöld. Mož je res dosegel, da bodo nasprotniki ustavili sovražnosti in spoštovali premirje, s čimer si je pridobil velike zasluge za svetovni mir.

Za svoje delo je pa Hammarskjöld plačan kakor noben uradnik na svetu. Njegova letna plača znaša 20.000 dolarjev in za uradne stroške so mu dodali še 35 tisoč. Vsega skupaj prejema torej 57 tisoč dolarjev ali okroglo 34 milijonov in 650 tisoč lir na leto, to se pravi 2 milijona in 887 tisoč na mesec ali približno 97 tisoč lir na dan. Za vsako uro, naj dela ali spi, dobi Hammarskjöld 4.000 lir. — Potrudi se, da te izvolijo za tajnika Združenih narodov.

GRONCHI V FRANCIJI

Včeraj je predsednik italijanske republike dospel na štiritidnevni obisk v Pariz, kjer so ga sprejeli z 101 topovskim strelom. Francoski državni poglavar Coty je Gronchija na kolodvoru pristrčno objel. S potovanjem na Francosko hoče Gronchi doseči dvoje: zboljšati odnose med sosednjima državama, predvsem pa pridobiti Francijo za to, da tudi ona zahteva od Amerike, naj se Atlantska zveza spremeni iz čisto vojaške v politično in gospodarsko skupnost zapadnih narodov.

Kmalu za Gronchijem bo obiskal Pariz in Francijo maršal Tito.

OBMEJNI PROMET

Mešana jugoslovansko-italijanska komisija se je 5 dni posvetovala v Vidmu in izdala nova navodila za obmejni promet. Najprej

je ugotovila, da je bilo doslej izstavljenih na obeh straneh 145 tisoč prepustnic. Dokaz, da je bilo vprašanje prehodov res življenjska potreba prebivalstva. Važno je, da je sedaj natančno določeno, koliko blaga sme vsak prehodnik nesti s seboj. Količina, vrsta in vrednost blaga bodo označene na posebnih deskah pri vseh blokih. Jugoslovani smejo odslej vzeti čez mejo 3.500 dinarjev, italijanski državljani pa 7.000 lir.

Želja obmejnega prebivalstva je, da bi obe državi določili tudi pošten način izmenjave valute in da bi obmejni organi z ljudmi lepo ravnali.

PROTI POSKUSOM

Amerikanci nameravajo v začetku maja delati na otočju Eniwetsku sredi Tihega oceana poskuse z novo vodilnikovo bombo. Proti temu je sovjetska vlada ostro protestirala v Washingtonu, češ da bi atomski prašek lahko škodoval zdravju prebivalstva. V vojnem času ni nobena velesila imela takih skrbi! Če bi bili gledali na ljudsko zdravje, bi ne bili nikoli začeli vojne.

SLABO JIMA KUHAJO

Dvains šestdeset tisoč pariških študentov je te dni uprizarilo svojevrstno stavko. Za en dan iz protesta niso šli na kosilo v univerzitetne menze, češ da jim preslabo kuhajo. Pa tudi nad obroki se pritožujejo, češ da so premajhni.

NEIZPROSEN BOJ

Francija se bori v severnoafriški svoji pokrajini Alžeriji s silno velikimi težavami. V deželo je poslala doslej vsega 200 tisoč mož, opremljenih z najmodernejšim orožjem, pa je vendar ne more še pomiriti. Uporniki, ki se morajo pred redno francosko vojsko umikati, se sedaj maščujejo nad lastnimi rojaki, osušenimi, da drže s francosko vlado. V nekaterih krajih so poravnali njihove vasi z zemljo, drugod so obkolili lastna arabska naselja in se tolikanj spozabili, da so na primer v kraju Tlemcen obstopili hišo, jo vžgali ter pustili, da je vsa družina s števinimi otroki in materjo živa zgorela v ognju. Tako hočejo kaznovati »izdajalce«.

Nič ni na svetu hujšega kot meščanska vojna.

BRZOJAVKA VZHODNI NEMČIJI

Papež Pij XII. je poslal Ottu Nuscheju, podpredsedniku vlade Vzhodne Nemčije, brzojavko, ki je presenetila svet, ker doslej Vatikan ni imel nobenih uradnih stikov s komu-

nističnimi državami. Razen tega večina zapadno-evropskih držav Vzhodne Nemčije ni uradno priznala. Poslanica pravi med drugim: »Papež prosi Boga, da Vas razsvetli in okrepi v Vašem delu, tako da bodo tudi v Vaši deželi, ki je tako draga Vašemu srcu, pripoznani in zaščiteni zakoni Boga in Cerkve.«

KONGRES EVROPSKIH MANJŠIN

Od 17. do 20. maja bodo evropske narodne manjšine imele svoj občni zbor na Blaškem jezeru v slovenskem delu Koroške. Uvodno poročilo bo imel zastopnik južnotirolskih Nemcev poslanec rimskega parlamenta dr. Karl Tinzl, ki bo govoril o pravici vsake narodne manjšine do lastne, nedotakljive rodne grude, katera mora biti zaščiten pred priseljevanjem tujcev.

PRVIČ V ZGODOVINI

Združene države Amerike so po tej vojni nudile številnim deželam, posebno pa evropskim, velikansko pomoč v blagu, orožju in denarju. Samo lansko leto so potrošile v ta namen okrog 4 milijarde dolarjev. Do danes so podprle inozemstvo z nič manj kot 53 milijardami. To so za naše ljudi astronomske številke, ki jih skoro izračunati ne morejo. Prvič v zgodovini se je zgodilo, da je kakak država darovala take bajne vsote tujim narodom. Amerika je že bila na tem, da te podpore ustavi, ko se je naenkrat pojavila Sovjetska Rusija in začela sama ponujati pomoč zaostalim deželam. Tedaj je Eisenhower izjavil, da bo Amerika še naprej dajala pomoč potrebnim državam in jo še povečala. V tej stvari naj le med seboj tekmujejo!

POMENLJIV PRAZNIK

Včeraj, 25. aprila, je tudi Trst obhajal obletnico padca fašistične strahovlade v Italiji. Trgovine in uradi so bili zaprti in v kapucinski cerkvi je bila darovana maša zadušnica za borce, ki so dali svoje življenje za to, da bi iz razvalin črne diktature vstala zares demokratična in svobodna Italija ter da bi zavladala med narodi pravica.

Danes moramo na žalost ugotoviti, da v državi ni še prave demokracije. In kdo bi si upal trditi, da smo tukajšnji Slovenci enakopravni? Položaj, v katerem se nahajamo, je označen že po tem, da je na proslavi govoril tudi župan Bartoli, zagrizen nasprotnik vsega, kar je slovensko.

NEPRIZNANE DELAVKE

Večkrat rečemo ali beremo, da hišne gospodinje nimajo prevelikega dela. Veščaki so pa izračunali, da naše žene in matere, samo če kuhajo in pospravljajo po hiši, opravijo na teden po 70 ur dela. Mož večkrat dela le 40 ur na teden, pa hoče vendar imeti v hiši prvo besedo in govorni s prezirrom o skrbeh žensk v družini.

Važen volilni sporazum

Te dni je bil sklenjen v Trstu volilni sporazum med domačimi Italijani in Slovenci o bodočih občinskih in pokrajinskih volitvah, ki se takole glasi:

»Tržaška zveza (Unione Triestina) in skupini slovenskih kršč. socialcev ter neodvisnih Slovencev so sklenile volilni sporazum, na podlagi katerega bodo nekateri njihovi kandidatje vključeni v listo z znakom Trst Tržačanom.

Ti kandidatje jemljejo nase dolžnost, da bodo spoštovali in pospeševali volil-

ni program Tržaške zveze. Zato bo pa Tržaška zveza s svoje strani podpirala enakopravnost na našem področju življenja narodnosti ter pomagala prebivalstvu slovenskega jezika, da uresniči svoje zahteve na kulturnem in jezikovnem področju. V njegovo korist naj se uresničijo vsaj one določbe, ki se jih je italijanska vlada obvezala, spraviti v življenje s tem, da je podpisala londonški sporazum o začasnih rešitvi tržaškega vprašanja.«

Naše stališče v bodočih volitvah

(Nadaljevanje s 1. strani)

zboru odločno borila tudi za narodne pravice Slovencev. Po njenem prepričanju pritiče Slovincem več pravic, kot jih določa Posebni statut, zakaj po mirovni pogodbi bi Slovenci ne smeli biti nobena manjšina, temveč *Italijanom enakovreden državni, to je sovladajoči narod. Za sedaj naj pa vsekakor dobe vsaj to, kar jim daje in jamči londonski sporazum!*

Tržaški neodvisneži so zbrali na zadnjih volitvah okrog 27.000 pristašev. Te velikanske množice bodo to pot prvič oddale svoje glasove tudi narodno zavednim slovenskim kandidatom na skupni listi. Slovenci bodo, kakor upamo, dobili v tržaškem mestnem svetu 1 ali 2 nova svetovalca, s čimer se slo-

vensko zastopništvo v tržaški občini znatno poveča. Podpisani sporazum je torej v izrazito narodno korist našega ljudstva.

Razen tega ne smemo pozabiti, da so za tržaške neodvisneže (tako zvane independenliste) skozi leta in leta glasovale tisočere slovenske množice. Brezimnih slovenskih volivcev so zbrali več kot Agneletto in bivša O. F. skupaj! V njihovih vrstah se preliva polno slovenske krvi. Doslej se ni za te naše brate nihče brigal.

Sklenjeni volilni sporazum torej ne razbija vrst že politično organiziranih Slovencev, temveč navezuje stike z doslej zanemarjenimi slovenskimi množicami v vrstah tržaških neodvisnežev ter jih skuša vključiti v slovensko narodno občestvo.

NOVICE

VOJAŠKA SLUŽBA

Italija potroši za svoje oborožene sile 18 in pol odstotka svojih državnih izdatkov. Ko so te dni razpravljali v rimskem senatu o proračunu za vojsko, so komunisti in Nenijevi socialisti predlagali, naj se vsaj vojaška služba zniža od 18 na 15 mesecev. Večina je to odbila, češ da je v današnji tehnično zelo razviti vojski že 18 mesecev prekratek čas, da se v njem vojak popolnoma izuri v rabi modernega orožja.

ZEMLJA SE TRESE

V Andaluziji, pokrajini južne Španije, je v petek hud potres tako zamajal tla okoli Granade, da so zvonovi sami od sebe začeli zvoniti. Ljudje so se zbudili iz spanja in se začeli križati ter bežati na prosto. Svarilno znamenje je prišlo o pravem času, sicer bi bilo na stotine mrtvih; taklo so bili le 4, nekaj sto pa je bilo ranjenih. Takega potresa ne pomnijo tam že dva rodova.

PODRAŽENA VOŽNJA

Od 3. junija dalje italijanske železnice ne bodo več poznale 3. razreda, temveč samo prvega in drugega. Voznina v dosedanjem drugem, ki postane 1., se zviša za 14 odstotkov, dosedanji 3. razred, ki se spremeni v drugega, se pa podraži za 8 odstotkov.

Prvi razred so ukinili tudi zastran tega, ker ni državi skoro nič nesel. Njega so se posluževali v ogromni večini zastojkarji. Minister za železnice upa, da bo s to presnovno zmanjšal primanjkljaj od 108 milijard na 75. Železnice bodo torej tudi v bodoče delale z zgubo.

LAŽNI DOKTORJI

V Trentu je policija odkrila posebno družbo, ki je za pol milijona lir izdajala diplome častnih doktorjev. Razni tovarnarji, ki so naglo obogateli, pa bi radi svoj priimek okrasili z naslovom »dr.«, so si te diplome kupili. Zdaj se jim pa vse smeje.

HUDA MORILKA

Ena najhujših boleznih, ki je pomorila naenkrat največ ljudi, je bila »španska«, katere se še vsi spominjamo iz dobe po prvi svetovni vojni. Ta mrzlica z influenco je v letih 1918-1919 pobrala po vsem svetu preko 21 milijonov ljudi.

PLANICA — NOVA KAPELA

VOJSKA URADNIKOV

Italija ima silno visoko število državnih uradnikov. Lani jih je bilo 1 milijon 130 tisoč. Največ jih je nameščenih pri oboroženih silah: to so častniki, podčastniki in uradniki v pisarnah in skladiščih. Za njimi pridejo takoj učitelji in profesorji. Teh je 272 tisoč. Na približno 47 ljudi pride po en uradnik.

STAVKA JETNIKOV

Ker ravnateljstvo ni še začelo sprejemati prošenj za pomilostitve ob desetletnici republike, so v jetnišnici Termini blizu Palermo začeli vsi zaporniki stavkati. Ponoči nočejo spati in tudi hrano odklanjajo. Kako dolgo bodo mogli vzdržati?

MRLIČ SREBA JUHO

Družina Toffanin v Padovi je prejela brzojavko, naj nemudoma pride v Pavijo na pogreb strica, ki je umrl za srčno kapjo. Vsi potrti so se v žalnih oblekah podali na pot. Toda ko so prišli v hišo, so silno zastrmeli: »mrtvi« stric je lepo sedel pri kosilu in zajemal juho. Ko ga je udarila kap, so ga namreč zdravniki s kofeinom polagoma obudili spet k življenju, domači so pa bili pozabili o tem obvestiti sorodnike v Padovi.

MUHE

IN POSEBNOSTI MOGOČNEŽEV

Skoro vsak človek ima svoje muhe in ču-daška nagnjenja ali »manije«. Tudi veliki moške niso brez njih. Eisenhower na primer ne more trpeti številke 7, češ da mu prinaša smolo. Proti temu se bori na poseben način: v postelji si povezne na glavo nočno čepico, v kateri je vtkana ravno številka 7. Drugače se v prostem času najraje vrti v kuhinji. Tu meša omake, najbolj mu je prirasla k srcu paradiznikova.

Belgijski kraj Baldovin se pa boji številke 3, medtem ko mu št. 13 baje prinaša srečo. Sicer ima prav rad domače klobasice.

Filip, mož angleške kraljice Elizabete, tudi zelo spostuje številko 13, še bolj pa whiskey, ki ne sme pri kosilu nikoli manjkati.

Hruščev je zelo nagle jeze. To je pokazal sedaj tudi v Londonu, kjer se je sporekel z voditelji angleške delavske stranke. Zjutraj mora popiti na tešče silce pristne vodke, da pojde čez dan vse po sreči. Če sreča na cesti črno mačko, naredi 3 korake nazaj in šele potem nadaljuje pot. Največ dela ponoči, podnevi pa, kolikor je le mogoče, spi. V tem mu je zelo podoben Bulganin, ki se boji teme in ima v spalnici polno vžganih luči.

Nemški kancler Adenauer je pa udarjen na petek, zato ta dan ne podpiše nobenega važnega odloka. Za oddih prebira ponoči detektivske romane, na nočni omarici ima vedno kozarec dobrega renškega rizlinga. Pravi, da ga kapljica poživi.

Predsednik francoske republike Coty se boji spati v zaprti sobi. Preden leže, popije čašo kuhanega vina, za trdno zdravje pa meni, da se ima zahvaliti pečenkam iz konjskega mesa, ki jih v Franciji zelo cenijo.

Španski diktator Franco se tudi boji črne mačke in številke 13, njegov sosed portugalski Salazar ima na piki spet drugo številko in si preganja prosti čas s tem, da rešuje matematične enačbe. Kot najljubšo jed prigrizuje surov koromač.

Vsak človek, visok ali nizek, ima torej svoje muhe in jaha svojega konjička.

Z NAKUPOM DOBREGA BLAGA PRIHRANITE DENAR!

Prodaja na debelo in na drobno vsakovrstno originalno ANGLEŠKO IN NACIONALNO BLAGO ZA MOŠKE IN ŽENSKE PO NAJNIZJIH CENAH.

Obiščite

Magazin angleškega blaga

SKLADIŠČE:

Trst - Ul. S. Nicolò 22
Telefon št. 31-138

Magazzino Stoffe Inglese

Obračajte se na nas osebno ali pismeno.
Prinesite ta oglas, imeli boste poseben popust.

Dopisi iz Tržaškega

SEMPOLAJ

Pametni in napredni kmetovalci Škrk Lojze iz Praprota si je nabavil traktor in sedaj orje po njivah. Te niso bile še nikdar tako globoko in temeljito preorane. Da je tak stroj našemu kraju koristen, je samo po sebi razumljivo. Pametno in koristno bi tudi bilo, da bi si eden ali več kmetovalcev nabavilo majhen tovorni avtomobil, s katerim bi vozili mleko v mesto. Koliko truda in časa bi to prevozno sredstvo prihranilo ljudem, ki sedaj prevažajo mleko v Trst ali drugam. Upamo, da se najde nekdo, ki se bo zavzel tudi za to vprašanje.

Bližajo se volitve in pred njimi neizogibna predvolilna propaganda. Za naše ljudi sta v današnjih časih nujno potrebna sloga in medsebojno razumevanje. Med tukajšnjimi Slovenci bi ne smelo biti mržnje zaradi različne politične pripadnosti. Vsakdo naj po svojih močeh pripomore, da ostane naša občina še nadejše čvrsto v slovenskih rokah.

MAVHINJE

Ne vemo, kaj si mislijo tujci, ki ob nedeljah in praznikih v čedalje večjem številu prihajajo v našo vas, ko morajo hoditi ali se voziti po naši tako zvani novi cesti. Gotovo jim ni prijetno. Pa tudi mi domačini se jezimo, ko vidimo, da je naša pot tako razorana. Zlasti je neprijetno onim, ki se vozijo na motornih kolesih. Voziti morajo zelo počasi, če nečejo zdrkniti v občestni jarek. Upamo, da bomo v bodočem občinskem svetu imeli zastopnika, ki se bo odločno zavzel za potrebe naše vasi. Z žalostjo v srcu ugotavljamo, da se je dosedanja občinska uprava vse premalo brigala za nas. V drugih vaseh naše občine se je marsikaj napravilo! Ne vemo, zakaj dvojna mera! Mi ne gledamo z zavistjo na to, kar se je izvršilo drugod. Želimo samo, da bi se upoštevale tudi naše potrebe.

Letošnje muhasto vreme zelo neugodno vpliva na pomladansko setev. Vsako urico lepega vremena izkoristimo, da pohitimo na polje, kjer nas čaka vse polno dela. Bliža se tudi čas setve koruze. Našim vaščanom priporočamo, da si nabavijo seme ameriške križane koruze, ki nam bo dala mnogo višji pridelek kakor naša dosedanja. Domača koruza nam da približno 30 stotov na ha posejane zemlje, križana pa nam bi dala približno 70 stotov na ha. To je lepa razlika. Zemlja, kjer bomo sejali križano koruzo, mora biti dobro pognojena s hlevskim gnojem. Kupiš lahko seme, ki je zelo primerno za naš Kras, ker je odporno proti suši in dozori zgodaj. Naš list je o tem poročal že dvakrat na svoji gospodarski strani.

Letošnje pomlad nam bo trda predla zaradi pomanjkanja krme. Pomladanska rast na polju se je namreč močno zakasnila. Sami ne vemo, kako bi ukrenili, da bi bilo boljše. Živine nočemo prodajati pod ceno!

DEVIN

V listu smo že večkrat pisali, da so vse hiše, ki stoje ob cesti proti železniški postaji brez vodovodne napeljave. Po vodo morajo ljudje daleč v vas.

Nabrežinski tehnični urad je že davno poslal vladnemu komisarju dr. Palamari v podpis načrt za podaljšanje vodovodne napelja-

ve. Denar za to prepotrebno delo je tudi na razpolago. Čemu torej odlašanje? Devin je izrazito turistični kraj, ki privablja zlasti poleti mnogo tujih gostov, o katerih vemo, da puščajo pri nas lepe denarce. Ali ni prava sramota, da imamo v današnji dobi napredka kar enajst hiš brez vodne napeljave? Ponovno prosimo vladnega komisarja dr. Palamaro, da poišče med raznimi spisi onega, ki se tiče podaljšave vodovodne napeljave, ter ga nemudoma podpiše, da se začne takoj delo.

DOLINA

Dosedanja občinska uprava je svoj čas prosila ACEGAT, da bi podaljšala filobusno progo do Doline. Dosedaj tej prošnji še ni bilo ugodeno. Želimo, da bi se občinska uprava, ki bo dosedanja nasledila, ravno tako brigala za to našo željo, ki je obenem nujna potreba vse naše občine. Končno bi morali enkrat za vselej odpraviti Ferjančičeve avtobuse, ki ne opravljajo vseh prevozov tako, kot bi si mi želeli. Šaj smo z mestom tako povezani, da moramo tja tudi po večkrat na dan. Listek na filobusu bi nas stal mnogo manj in potovali bi bolj udobno.

BAZOVICA

Med našim prebivalstvom je še vedno živo razburjenje zaradi oskrumbe spomenika naših junakov, ki so jo zagrešili neznan podlež. Ljudje odločno zahtevajo zadoščanje za žalitev, ki je prizadela vse Slovence brez razlike. Pristojna oblastva nas bodo pomirila samo tedaj, ko bodo prišla in strogo kaznovala krivce. Preteklo je že nekaj tednov in policijski organi bi bili morali izdati poročilo o dosednji preiskavi. O tem se pa ne čuje ničesar! Kaj to pomeni?

CEROVLJE

Slabo vreme nam še ni prineslo prave pomladi. Kljub temu hitimo s sajenjem krompirja. Upamo, da bomo to delo kmalu opravili. Kmetijstvo je nam Cerovcem glavni vir dohodkov. Precej se bavimo tudi z živinorejo. V vasi imamo okrog 60 goved, seveda največ krav, ki nam nudijo lep zaslužek s prodajo mleka, katerega oddajamo štirim mlekaricam. Ena ga dnevno vozi v Trst, druge tri pa razpečavajo v Sosljanu in Devinu.

STRAŠNA NESREČA V SESLJANU

V četrtek se je okrog 12. ure zgodila v Sosljanu strašna nesreča, ki je v vasi in daleč neokoli vzbudila silno mučen vtis ter splošno obžalovanje. Mirno lahko trdimo, da se takšna nezgoda v našem okolišu ni zgodila že od konca vojne. Ko je skupina delavcev, ki je zaposlena pri gradnji begunskega naselja, premikala velikega žerjava, je to iz doslej še nepoznatih vzrokov zadel ob električni vod s silno veliko napetostjo ter tako povzročil smrt 4 delavcev ter težko ranil 3 osebe. Ranjence so odpeljali v tržiško bolnišnico, kjer se nekateri bore s smrtjo. Med ranjenimi je neki mladenič iz Medje vasi, medtem ko so vsi mrtvi ter ostali poškodovanci nedomačini. Naše ljudstvo globoko sočustvuje s sorodniki ubogih nesrečnežev ter jim želi, naj jim Bog pomaga prenesti težko bol. Ranjenec pa želi, naj čimprej okreva.

Kmalu popoldne je na kraj nesreče prišel tudi generalni vladni komisar dr. Palamara, ki se je podrobno zanimal za veliko nezgodo ter izrazil svoje sožalje gradbenemu podjetju in vsem delavcem. Dr. Palamara je obiskal tudi ranjence v tržiški bolnišnici ter odločil, naj se družini vsakega ponesrečenca daruje 50 tisoč lir.

Dopisi iz Goriške

Z VRHA

V torek preteklega tedna je po kratki boleznii umrl naš domačin 75-letni g. Černec Franc z Vrha, ki je bil zvest naročnik Novega lista in njegov vnet bralec. Pokojnik je bil vse življenje zaveden Slovenec in vesten gospodar. Bil je tudi dober lovec. Pokojniku naj sveti večna luč, njegovim preostalim pa izražamo v imenu vseh vaščanov iskreno in globoko sožalje. Sožalju se pridružuje tudi uredništvo Novega lista.

Vrhovci trpimo še vedno hudo škodo zaradi zamud, ki nam jih povzroča slaba poštna zveza. Ponovno pozivamo sovodensko županstvo, naj pri poštni upravi ukrene vse potrebno, da se ta zadeva enkrat za vselej zadovoljivo reši.

TRŽIČ

V četrtek preteklega tedna je splula v morje ladja »Momo«, ki so jo naše ladjedelnice zgradile za italijansko vojno mornarico. Tej ladji bodo sledile še štiri iste vrste.

V Trziču so pričeli tudi že z gradnjo večjih petrolejskih ladij, ki so jih naročila nekatera podjetja v Panami in Angliji. Velika proizvodnja tržiških ladjedelnic veseli mnogoštevilno delavstvo zlasti kraških okrajev, ker je tako vsaj za nekaj časa rešeno moreče brezposelnosti.

RODITELJSKI SESETANEK

V nedeljo je bil na Slov. nižji gimnaziji zadnji roditeljski sestanek. To pot je bila udeležba staršev zares odlična, čeprav je bilo izredno slabo vreme. Sestanek je vodil g. ravnatelj Nemeč.

V kratkem predavanju je prof. Bratina dobro utemeljil pomen latinščine za vzgojo dijakov. To je bilo potrebno, ker imajo ljudje o tem vprašanju tu pa tam zgrešene pojme, češ da nima znanje tega jezika pravega življenjskega pomena. Prof. Bratina je z nepobitnimi dokazi pojasnil, da je resnica ravno nasprotna.

Na sestanku so tudi razpravljali o potrebi, da se na učiteljski uvede angleščina v aj kot n obvezen predmet.

Nato so profesorji dajali staršem pojasnila o učnem uspehu posameznih dijakov.

V nedeljo se je ponovno izkazalo, da so roditeljski sestanki potrebni in koristni in da jih starši želijo ter zahtevajo.

OBVESTILO

Slov. učiteljske v Gorici obvešča, da se prošnje za priustitev k usposobljenostnemu izpitu vlagajo do 5. maja 1956.

Pojasnila se dobe na tajništvu šole.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE za Tržaško ozemlje

V NEDELJO, 29. APRILA, OB 16.30 URI V
PROSVETNEM DOMU NA OPCINAH

BESEDE IN KRETNJE . . .

NASTOP GOJENCEV IGRALSKE
IN BALETNE SOLE SNG

Dopisi iz Goriške

SEJA GORIŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

V sredo preteklega tedna je občinski svet med drugim razpravljal tudi o predlogu socialnodemokratskih svetovalcev prof. Zuccallija in odvetnika dr. Devetaga, ki sta zahtevala, naj občinski svet sklene, da se občinske in pokrajinske volitve ne odložijo čez 15. oktober t. l. Bralcem Novega lista je znano, da je Krščanska demokracija predlagala, naj bodo volitve v mesecu decembru. Socialni demokrati utemeljujejo svoj novi predlog s tem, da bi revnejše stranke ne mogle pozimi razviti primerne propagande. V Gorici primanjkujejo dvorane za shode in so tudi zelo drage.

Župan dr. Bernardis je želel, naj se sklep o tej stvari odloži vsaj za 15 dni, da bi se strankam dala možnost, da se o vprašanju med seboj dogovorijo. Za njegov predlog je glasovala običajna večina občinskega sveta.

KORISTEN NAČRT

Gorica leži kalkor v nekem ozkem trikotu na skrajnem robu države. Ker teče ves cestni promet iz Furlanije in Italije v mesto po eni sami poti, to je čez ločniški most in skozi ozki železniški podvoz pri Malih Rojcah, ni prav nič čudno, da se tu dogajajo pogoste prometne nesreče. Zato je mestni svet sedaj sklenil zgraditi novo cesto, ki pojde z Rojc skozi nov podvoz pri Rojčevci gostilni, da se priključi že obstoječi poti pod vrtovi bolnišnice usmiljenih bratov Villa S. Giusto. Promet po Korzu naj bi služil v bodoče samo mestu in meščanom. Pametno!

PODGORA

V Novem listu smo se Podgorci že hudo pritožili proti premajhni skrbi, ki jo kaže ravnateljstvo naše predilnice za zdravje svojih delavcev in vseh Podgorcev. Življenje prebivalcev, ki stanujejo v bližini tovarne, je postalo kar neznosno. Pozvali smo oblastva, zlasti zdravstvena, naj vendar čimprej ukrenejo vse, kar je mogoče, da se bolje zaščitijo zdravje v tovarni zaposlenega delavstva, pa tudi vsega drugega prebivalstva pred neznosnim smradom raznih plinov, ki človeku ne puste dihati. Doslej so bila oblastva skoro gluha in niso nič učinkovitega ukrenila, da bi se današnje stanje odstranilo.

Zato nas veseli, da so pričele proučevati naše razmere razne javne ustanove in da se bo s položajem moral v kratkem baviti tudi mestni svet. Podgorci ne bomo mirovali, dokler se ta zadeva ne uredi. Zdravje delavstva in prebivalstva je prva vrednota, ki jo je treba varovati, pred njo mora dobiček tovarne stopiti v ozadje. Sicer pa gre za enkratni strošek, ki ne more povzročiti podjetju nobene resne škode.

Na zadnji seji mestnega sveta smo iz ust g. župana tudi zvedeli, da je Rim povečal državni prispevek za zgradnjo mostička čez Sočo, in sicer za 4 milijone. Z deli so začeli že pred enim mesecem, a slabo vreme jih hudo ovira.

ŠTMAVER

Na zadnji seji goriškega mestnega sveta so sklenili, da bodo popravilo in vzdrževanje cest izročili zasebnim podjetjem. To naj bi bil le poskus. Opozarjamo tehnični urad

na naše vaške ceste, ki so v naravnost obupnem stanju. To velja še posebno za cesto, ki vodi iz Pevme k nam.

OSLAVJE

Pretekli teden je župan dr. Bernardis ponovno z velikim zadovoljstvom poročal, da so v Rimu odobrili načrt za napeljavo vode iz Pevme na Oslavje in v Štmaver. Oblastva so že zajamčila potrebna denarna sredstva. Ministrstvo je dalo potrebna navodila, da se gradbeni načrt čimprej izvede. Sezidali bodo vodni zbiralnik na koti 188, od koder bodo napeljali vodo posameznim potrošnikom v obeh vaseh. Za ta dela mislijo potrositi okoli 16 milijonov lir, od katerih pade na državo 75 odstotkov, ostalo pa bo krila goriška občina.

Ob tej priliki naj se zahvalimo slovenskemu občinskim svetovalcem za njihov trud, saj so morali nešteto krat posredovati in drezati pri raznih oblastvih, da bi vsa stvar ne zaspala. Končno pa izražamo priznanje tudi g. županu dr. Bernardisu, ki se je vsaj v zadnjih letih zares trudil, da bi preskrbel zdravo pitno vodo za nas Oslavce in Štmaverce.

Oslavci se zahvaljujemo posebno še Novemu listu, ki je od svojega zopetnega izhajanja dalje posvečal vprašanju vodovodov v Brdih in v drugih slovenskih vaseh nenehno in vneto pozornost.

Avtobus št. 8 vozi že nekaj časa do kostnice na Oslavju, potrebno pa je, da podaljša ATA voznje do Gorenjega Oslavja, kar smo v Novem listu že nekaj krat omenili.

Upamo, da bodo oblastva to našo potrebo in željo uvaževala in ji čimprej ugodila. Čujemo, da bo mestna uprava uporabila 298 tisoč lir za razsvetljavo na Oslavju.

ŠTEVERJAN

Vsi Števerjanci smo se razveselili, ko smo v zadnji številki Novega lista brali, da je vprašanje vodovoda za Oslavje in Štmaver po dolgih letih moledovanja končno rešeno in da se bo v kratkem začel graditi. Sedaj upamo, da se bo isto zgodilo tudi za našo občino, saj se za vodovod tudi mi borimo že skoro 40 let.

PLEŠIVO

Briško prebivalstvo krmanskega okraja, zlasti iz naše in drugih vasic, izraža preko Novega lista toplo željo, da bi bil obmejni prehod v Ceglah podaljšan do 22. ure in ne le do 21. kot doslej. Sodimo, da ne more biti nobene resne ovire, ako oblastva tej želji obmejnega prebivalstva ugrade. Kar je dobro in pametno za prehod v Solkanu in Šempetru, je dobro tudi za nas.

SOVODNJE

V nedeljo, 29. aprila, bo v prostorih ljudske šole razstava ročnih del in kuharskih izdelkov našega gospodinjstva tečaja, ki ga že več let z odličnimi uspehi vodi gospa profesorica Rojc Nada. Ljudje naj si jo ogledajo od 11. ure dalje. Trajala bo le v nedeljo.

Naša občina bo končno postala članica konzorcija Vzhodno-furlanskega vodovoda. Z rešitvijo tega prevažnega gospodarskega in zdravstvenega vprašanja so zadovoljni vsi Sovodenjci, pa tudi občani drugih vasi v občini.

Vsi pa zlasti želimo, da se gradnja vodovoda čimprej prične in konča, čeprav se bojimo, da bomo morali še precej čakati.

IZ DOBERDOBA

Svoj čas smo že poročali, da so zaradi hudega mraza popokale mnoge cevi in da je prebivalstvo dalj časa trpelo zaradi pomanjkanja vode. Saj ni čudno, ker spada naš vodovod med najstarejše na Goriškem. Zgradili so ga koj po prvi svetovni vojni, in sicer s vojaškim materialom, ki ga je na tem področju pustila italijanska vojska.

Naša občinska uprava je popravila, kar je mogla, a končno se je pokazala nujna potreba, da se vodovod popolnoma prenovi. Ni dolgo, ko smo poročali, da sta obiskala našo vas župan iz Gradiške g. Bressan in inženir Sirtori, ki je tehnični ravnatelj Vzhodno-furlanskega vodovoda (CAFO). Po ogledu naprav so spoznali, da more naša občinska uprava to prevažno vprašanje najbolje rešiti s tem, da stopi v imenovani konzorcij. Tako bo mogoče ustreči tudi željam vseh vasi doberdobske občine, da dobe zdravo pitno vodo. Občinski upravi želimo iz vsega srca, da svoj dalekosežni načrt čimprej izvede v splošno zadovoljstvo in veselje vseh svojih občanov.

27. maja bo v Doberdobo živinska razstava rjave švicarske pasme. Razstave se bodo udeležili tudi vse bližnje vasi. Posestnike najlepših goved bodo nagradili. Preteklo soboto je obiskal našo vas zastopnik Kmetijskega nadzorništva dr. Fabretto. Pregledal je goveda in odbral tista, ki so primerna za razstavo.

Našemu cerkovniku Ferletiču Miroslavu, ki je pred kratkim praznoval 80-letnico, čestitamo vsi župljani. Mož je, hvala Bogu, še vedno pri zdravju in dobri volji. Zaradi vestnega službovanja zasluži, da se ga ob tej priliki spomnimo tudi preko Novega lista. Bog ga ohrani še mnogo let!

Našemu gospodu županu Ferletiču Mirkotu izrekamo ob težki izgubi njegove matere, g. Terezije roj. Frandolič, iskreno sožalje. Umrla je v torek preteklega tedna; pokopali pa smo jo v sredo ob veliki udeležbi ljudstva. Pokojnici naj sveti večna luč!

DIJAŠKA TEKMA

V nedeljo, 15. t. m., so se tržaški in goriški srednješolci med seboj pomerili v namiznem tenisu in šahu. V obeh tekmah so zmagali Tržačani, v namiznem tenisu z 11:1, v šahu pa s 3:1. Tržačanom k odličnemu uspehu čestitamo, Goričanom pa želimo, da se prihodnjic bolj izkažejo.

T O V A R N A

Prinčič

KRMIN - CORMONS
TELEFON ŠT. 32

Izdeluje vsakovrstno pohištvo, spalnice, jedilnice, kuhinje i t d. Izvrši vsako delo po naročilu. Prodaja po tovarniških cenah, jamči za solidno delo.

Beneška Slovenija - Kanalska dolina

ŠEMPETER SLOVENOV

Neki čudni tatovi imajo tukajšnjega zemljemera Alojzija Krucila posebno na piki. Že dvakrat zaporedoma so ponoči vlomili v njegovo stanovanje. Prvič so mu odnesli nekaj orodja, drugič so mu pa prebrskali in razmetali vse, kar so našli po sobah, odnesli pa niso čisto nič. Kaj so iskali?

Razne politične stranke se že živo zanimajo za bližajoče se občinske in deželnozborske volitve. Vse delujejo doslej le za kulisami, ker so v zadregi zaradi sestave kandidatnih list. To velja zlasti za Krščansko demokracijo, ki je mnogo izgubila na ugledu pri našem ljudstvu. Ker domačini niso preveč zanesljivi, čakamo, ali nam bo tudi to pot podtaknila kot kandidata za deželnega poslanca kakoga brezposelnega polkovnika!

RONAC

Velika nesreča se je zgodila v družini pri »Mihuc« v Brocani. Brocana je majhna vasica ronske fare. Vasica ima le nekaj hiš, ki ležijo visoko na strmih nad grapami pod hribom sv. Jurija. Dostop je mogoč le po kozjih stezah, po katerih morajo kmetovalci prenašati na hrbtu vse, kar potrebujejo. Pridelujejo le malo turščice na njivah, ki so podzidane z visokimi zidovi; imajo tudi veliko sadja, zlasti jabolk vrste sevka, ki slove po vsej deželi.

Štiridesetletni hišni gospodar Gino Blazutic, po domače Miha, je pomagal nekemu sorodniku nositi seno od Skubinov k Zejcem.

Ko je odložil seno, je bil ves potan ter se hotel pokrepčati s požirkom žganja iz steklenice, ki je bila na oknu. Za nesrečo, v steklenici ni bilo žganje, marveč strup, s katerim so bili prejšnji dan škropili breskve. Naredil je le en požirek in prestrašen odložil steklenico. Eno uro pozneje je bil mrtev. Zdravnik iz Podbonesca mu ni mogel nič pomagati. Prenesli so ga v mrtvašnico v Briščah, kjer je državni pravdnik izvršil pregled in ugotovil, da je smrt povzročil strup.

Pokopali so ga na tamkajšnjem pokopališču ob udeležbi vseh vaščanov. Pokojniku, ki je zapustil vdovo in dva otročička, naj sveti večna luč, njegovi užaloščeni družini pa izrekamo iskreno sožalje.

DREKA

Franc Tomazetič, sin Jožefov, ni bil pri čisti pameti. S puško v rokah je pihal po okoliških vaseh in žugal, da bo streljal. Ljudje so živeli v strahu. Ko je zvedel, da ga iščejo orožniki, je izginil brez sledu. Po dolgem času smo zvedeli, da so ga jugoslovanska oblastva izročila italijanskim na bloku pri »Rdeči hiši« v Gariči. Sedaj se nahaja v videmski umobolnici.

V zadnjih letih so v tej gorski občini dobili ceste, šole, otroške vrte, poštni urad v Pacuhu, telefon in pred kratkim tudi avtobus, ki dnevno vozi v Čedad. Kljub vsemu pa se dreške vasi vedno bolj prazni. — Moški, zmožni dela, so že skoraj vsi v inozemstvu in kar 90 družin se pripravlja na

stalno izselitev v severno Ameriko. Iz tega spoznamo, da vse gori imenovane dobrote niso revnemu ljudstvu prinesle niti polente niti zaslužka. Kje tiči vzrok?

ČRNI VRH

Ta vas je vedno slovela po slogi svojega prebivalstva. Neozdravljivi prepir pa je tja zanesel bivši laški vikar, ki je bolj kot za duhovno življenje poverjenih mu ovčje skrbel za svoje koristi. Zaradi tega so v Črnem vrhu že čez leto dni brez duhovnega pastirja, brez nedeljske sv. maše in krščanskega nauka.

Za velikonočno spoved so jim pa poslali štiri domače duhovnike; čeprav spoved ni bila prej napovedana, so vsi ljudje z zelo malimi izjemami pritekli v cerkev, ko so zaslišali nenavadno zvonjenje. Spovedniki so imeli dela čez glavo do poznih ur zvečer in drugi dan zjutraj. Verniki so bili pri vseh mašah, od katerih je bila zadnja s pridigo in blagoslovom. Ljudje so tekmovali v dokazovanju hvalečnosti do požrtvovalnih duhovnikov. Tako so dokazali, da niso divjaški neverniki, kakor so jih naslilkali, ko so bili v sporu z duhovnikom, ki jih ni razumel.

ZABNICE

V naši dolini je vedno precej požarov. Pred nekaj tedni je gorelo v bližini Trbiža. V sredo predpreteklega tedna pa se je vnel gozd na »Čez Filj«, toda požar so takoj pogasili. Še isti dan se je ob 3. uri popoldne vnel gozd na drugi strani vasi v Rutah. Gorelo je v šolskem gozdu, kjer so bila vsajena mlada drevesa. Škode je precej. Cenijo, da znaša okoli 250 tisoč lir.

BELI GRAD ZAKLETI GRAD

Vladal je sicer šeststo dni, a njegova moč je kópnela, ko sneg na soncu. Zaman je tudi ugovarjal, ko mu je Hitler kar naenkrat odvzel oblast nad vso Tirolsko in Primorsko.

Takrat je tudi beli grad ob Adriji sprejel v svoje sobane nove oblastnike s severa, ki so tudi zapadli njegovi zlokobni usodi. Prej se je pa skrivnostna moč še maščevala nad prejšnjim stanovalcem De Bonom.

Šest sto, pravzaprav 595 dni nove Mussolinijeve oblasti so meseci smrti in krvi. Dopolnila se je usoda, ki je visela nad De Bonom in sobesedniki tiste usodne julijske noči.

»ZAKOTALIL BOM GLAVE ...

Neka nevidna sila je tiščala kot v železni pesti nekdanje črne mogotce, ki so se gospodarju uprli. Le nekateri so pobegnili v tujino in rešili glave. De Bono si je pa domišljjal, da ga stara slava dovolj varje pred Mussolinijevo maščevalno roko. Umaknil se je na svoje posestvo v Cassano d'Adda in zbiral po navadi velikih in malih samodržcev svoje spomine. Vmes je obiskoval tudi beli grad, kakor da se hote podaja v zanke usode.

Mussolini je že spletal pasti in vrv za nekdanje »tovariše«, dokler si je ni spletel še zase in obvisel v nji na trgu Loreto v Milanu.

Že na prvem sestanku ministrov na svojem gradu Rocca delle Caminate je kot po glavitno točko posvetovanja zahteval, naj se v vsakem pokrajinskem mestu ustanovijo

izredna sodišča. V prvi vrsti je hotel udariti po pristaših kralja, Badogliu in po tistih članih Velikega sveta, ki so glasovali 25. julija 1943 za Grandijev predlog. Zatrli je v srcu človeški čut, krvne vezi, ki so ga vezale z grofom Cianom, možem lastne hčerke Ede. Mussolini se je kot vsi diktatorji — bal predvsem očitkov osebne strahopetnosti. Zato je raje pustil, da se v njegovi rodbini odigra žaloigra, pa naj se mu je vest še tako glasno oglašala proti.

Hitler, zlasti še njegov zunanji minister Ribbentrop, je prav pefklensko vrtel kolo usode tako, da bi Nemci Mussolinija strli tudi duševno in ga dobili popolnoma v roke. Zato so zahtevali Cianovo glavo in po usodni povezanosti tudi De Bonovo in druge. Vedeli so, da je Ciano dostikrat jasno pokazal mržnjo proti germanskemu vdoru v italijansko politiko. Zato je brž po Mussolinijevi rešitvi z Gran Sassa propagandni mojster Göbbels ustanovil v Monakovem poseben »Radio del Governo fascista«. Po njem je vpil v svet, da morajo izdajalci pasti in da se mora duče znova pokazati velikega. Mussolini se je v srcu še upiral. Tudi pri prvem snidenju s Cianom v Nemčiji ga ni niti od daleč tako trdo prijel, kot je Ciano ozmerjala Rahela. Seveda je nekdanji zunanji minister upal, da se bo nevihta, ki se je zbiral nad njegovo glavo poglobila. Neurje je pa v resnici komaj završalo. Po vsej severni

Italiji, ki je bila v mejah fašistične republike, so se zbirali novi črnosrajčniki na zborih in zahtevali posebna sodišča za izdajalce. Tedaj se je črni gospodar zadnjikrat zbal za namišljeno priljubljenost pri ljudstvu in je na seji svojih ministrov zatulil: »Zakotalil bom glave pred narod!«

Izšel je še isto noč odlok o ustanovitvi Izrednih pokrajinskih sodišč in o posebnem sodišču »za izdajalce Ideje«. Tako je oblastnež zatrli v sebi glas krvi in izročil rablju očeta lastnih vnukov, moža lastne hčerke, da se reši »Ideja«. Takrat je surovi varuh te boginje, pravzaprav ideje nasilja, podpisal smrtno obsodbo tudi samemu sebi.

Po vseh krajih se je pričel lov za nasprotniki, tudi takimi, ki so mu zvesto služili. Plačali so nasilstva tudi generali, ki so meč in ogenj nosili preko naših krajev. Mladi črnosrajčniki so pritirali pred posebnim sodiščem generala Robottija, ki se je proslul v Ljubljani, bivšega visokega komisarja za ljubljansko pokrajino generala Morzo, po deset let ječe so prisodili generalom Garibaldiju in Vecchiarelliju, ki sta nekč pred vojaškim tribunalom v Vidmu tulila nad našimi ljudmi, da delajo proti »očetu domovine«. Zdaj sta pa sama dobila žig, ki sta ga nam »v imenu ideje« pritiskala. Tako se v zgodovini vse po isti meri vrača, kot se daje.

Ciana so pripeljali uklenjenega iz Nemčije v Verono. De Bona so iskali v Miramaru in v Rimu in ga končno iztaknili. Skupaj z drugimi »zarotniki 25. julija« so jih vse natrpali v razdrapano ječe bivšega samostana bosonogih avgustincev v Veroni.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Koncert pevskega zbora iz Dornberga

V nedeljo sem bil kar vesel, da sem šel po razmeroma dolgem času spet poslušati koncert pevskega zbora. Se bolj sem bil vesel, ko sem spoznal, da ni bilo to običajen in — poveda'i moram odkrito — dolgočasen koncert, na katerem mora človek poslušati venomer povprečne ali slabe harmonizacije naših narodnih pesmi in njim podobne umetne skladbe. Ob takih prilikah se mi nehote vsiljuje vprašanje, ali je naša narodna pesem res tako rečna?

Dornberžanom moram najprej čestitati za zdrav in pogumen izbor sporeda. Maroltove priredbe naših narodnih pesmi so res najboljše. Z okusom in iznajdljivostjo polnokrvnega umetnika ter z znanjem, ki si ga je priboril z vztrajnim delom, je Marolt vrednotil kot nihče drugi bogastvo naše narodne pesmi in ustvaril umetnine, ki so dostopne ravno tako preprostem, glasbeno izobraženemu ljubitelju slovenske pesmi kakor tudi še najbolj zahtevnemu, poklicnemu glasbeniku.

Maroltove priredbe so zahtevne: lojijo se jih lahko le dobro izvežbani zbori. Dornberžani so jim bili kos. To je za diletantski zbor, ki ga sestavljajo skoraj izključno kmetje in delavci, časten dosežek. Za to moramo predvsem pohvaliti njihove a neutrušljivega, spretnega in navdušenega vodjo prof. Cenetu Matičiča.

Sporoč je obsegal poleg večine Maroltovih tudi nekaj Simonitijevih, Prelovčevih in Jerebovih pri-

redb. Nedvomno bi bilo bolje, da bi zaradi stilne enotnosti sporeda ostal pri Maroltu. To sicer ni motilo, saj je bil izbor vseh pesmi dober in strog. Motilo so me le nekatere malenkosti v izvedbi. Povedati jih je treba: koristile bodo še marsikateremu drugemu zboru:

Najprej izgovarjava: očitno je bilo, da se je vodja trudil, da so pevci jasno in pravilno izgovarjali besedilo pesmi v različnih slovenskih narečjih. S delovanjem izkušenega slovenista bi lahko dosegli večjo popolnost. Peli so tudi eno pesem v tujem jeziku, in sicer makedonsko narodno pesem **Bolen mi leži**. Povsem pravilno je in razveseljivo, da so jo peli v izvorniku in ne v prevodu, toda pevce je treba naučiti pravilne izgovarjave. V Jugoslaviji ne bi smelo biti težko, nabaviti si slovnico makedonskega jezika z navodili za pravorečje. Makedonska pesem s kranjsko izgovarjavo je nesmisel.

Nato interpretacija: Prof. Matičič je premočno poudarjal dinamične in ritmične učinke. Zloraba nenadnih učinkov zavaja v manjro in v fragmentarnost. Enotnost skladbe je razbita. Nujna je linearna zadržana, ritmično in dinamično bolj uravnovešena interpretacija, če hočemo, da bo poslušalec verno zadel smisel in bistvo vsake skladbe.

Končno, glasovi: Dornberški zbor razpolaga z različnim materialom. Posamezni pevci in solisti so me presenetili z lepo glasovno barvo. Toda iz celotnega zbora, razen v solističnih delih, ne bi smeli tako izstopati posamezniki s svojimi osebnimi glasovnimi značilnostmi. Potrebna je večja ubravnost in seveda temeljitejša glasovna izobrazba posameznikov.

Uspeh je bil velik. Stevilno občinstvo je toplo sprejelo vsako pesem. **Kangallejska ohca** in **Ribniška** sta izzvali navdušenje. Poslednje so moral pevec ponoviti. Ob sklepu moram kljub navedenim nedostatom ponovno poudariti resno pripravo zbora in velike zasluge njegovega vodje. Zelim jim še lepših uspehov: vredni so jih! **ALOJZ KUMER**

BESEDE O TRSTU

Trst in njegovi problemi stopajo posebno zdaj ko se približujejo volitve, zopet bolj živo v ospredje. Oglašajo se razna mnenja, ki pa bolj redko to-mačijo želje in prizadevanje prisotnih domačinov, bodisi Slovencev ali Italijanov. Zato je tembolj razveseljiv pojav, če se iz hrupa številnih glasov zaslišijo tudi pametne besede o položaju Trsta in okolice.

Danes navajamo nekaj misli, ki jih je zapisal italijanski vseučiliški profesor Luigi Russo v znanstvenem časopisu »Belfagora« (št. 2, 1956, Firenze) pod naslovom »Trieste si sente sola« (Trst se čuti osamljenega). Profesor piše o svojem obisku v Trstu januarja in o razgovorih, ki jih je imel s predstavniki italijanskih kulturnih in gospodarskih krogov. Skoda, da ni našel stikov tudi s slovenskimi vidnejšimi osebnostmi!

»Položaj Trsta je tragičen,« pravi, »Zdi se kot velika hiša, kjer žive prebivalci različnih prizadevanj tesno drug ob drugem.«

O tržaških problemih pravi, da so razni in našteva med gospodarskimi: pristanišče, promet, obrt, hiranje majhne in srednje trgovine in ovire med mestom in ostalo okolico. Se huje so pa po njegovem mnenju socialne težave. Med temi pravilno navaja brezposelnost in še večjo polbrezposelnost ter veliko razliko med prejemki visokih upravnih uradnikov, bančnikov in onih pri paroplovnih družbah v primeri s povprečno mesečno plačo 30.000 lir oči-čajnega tržaškega delavca in malega uradnika. »Na vodilnih mestih,« piše, »se nahajajo pravi nestrokovnjaki,« pri mnogih zavarovalnicah pa premeteni fašisti.

»Tisk še vedno obvlada,« nadaljuje profesor Russo, »tisti Rino Alessi, ki je bil tesni prijatelj Benia Mussolinija. Za namestnika je njegov sin Chino, oče pa poteguje nitke iz Rima in ukazuje celo, kakšno vremensko poročilo je treba napisati. Glavna smer njegove politične družbe je, da se zna vsaki vladlizi, ko pa vlada pade, bodisi da je to bila De Gasperijsva, Scelbova ali bo Segnijaeva, pa po njej udriha, da se novim mogotcem prikupi.« Ko govori profesor o tržaškem tisku, zaključuje, da ta ni pravega demokratičnega duha.

Ob koncu se vprašuje: »Se Trst čuti osamljenega? Na stavljeno vprašanje pravi, da bo odkrito odgovoril, ker ima kot borec za Trst za to pravico. »Trst je s tem, da se je priključil Italiji žrtvoval svoje gospodarske koristi.« (»Ha sacrificato il suo interesse economico, riunendosi all'Italia«). Trst bi lahko bil, nadaljuje, na podlagi dogovora v Yalti vozel srednjeevropske trgovine, toda »nad gospodarstveniki so prevladale slepe potrebe politikantov.« Tako bere italijanski znanstvenik še naprej levite raznim klikam in se sprašuje, kdo ima korist, da podžiga nacionalistične strahove prav na tem ozemlju? Morda gotovo domači in tuji krogi, ki razpihujejo narodnostno mrznost zato, da bi odvracali poglede od socialnih in gospodarskih vprašanj, odgovarja sam profesor Russo.

TRŽAŠKA KNJIGARNA

je ob izidu njegove knjige »Mesto v zalivu« povabila književnjaka

BORISA PAHORJA

da bi ljubiteljem lepe knjige podpisoval svoje novo delo. Pisatelj je povabil sprejel in bo v Tržaški knjigarni v soboto 28. aprila t. l. popoldne od 18. do 19. ure.

Tržaška knjigarna začenja s tem kulturno posebnost, ki je drugod že dolgo priljubljena navada, in je gotova, da jo bo tudi slovensko občinstvo z veseljem sprejelo.

Mihelič France:

»Drevored«

NASTOP GOJENCEV IGRALSKE IN BALETNE ŠOLE SNG:

Besede in kretnje...

Vsak nastop mladih ljudi je že sam na sebi razveseljiv pojav. V zadnjem času smo na Tržaškem imeli kar tri take vesele dogodke. Najprej so nastopili gojenci Glasbene šole, preteklo nedeljo so se pa izkazali naši srednješolci ter naraščaj Igralske in baletne šole. Prvi so na Kontovelu uprizorili Jerasovo veseligrro Večer belih vrtnic, drugi so pa nastopili v svetoivanski dvorani z recitacijami in baleti.

Priznati moram, da je zelo težko oceniti nastope, pri katerih vsak mladinec kaže isto skrbno pripravljenost in gotovost ter vse nastopajoče skupaj navdaja ista ljubezen do spoznavanja umetnosti.

Naše naraščajnike čaka še dolgo in trdo delo, prepričani pa smo, da ga bo marsikdo izmed njih dobro opravil. Razvil se bo morda v poklicnega igralca ali umetniškega plesalca. Kar smo na začetku priredili v svetoivanski dvorani videli, je šele začetna priprava. Na njej so nastopajoči pokazali v večji ali manjši meri le svojo nagnjenost.

Prva se je predstavila Darja Gorjan. Nežno in občuteno je recitirala Aškerčev Oblak in Zupančičevo Kam? Za njo je Rafaela Petroni podala dve duhoviti pesmi: Zupančičevo Gozdno idilo ter belokrajnsko Cigani. Zelo je navdušilo občinstvo Lojze Milič, ki je nastopil z Aškerčevim Iškarijotom. Izredno igralsko sposobnost je pokazala Nerina Drašič, ki je s presenetljivo doživetostjo in občutenostjo recitirala Prešernovo Nezakonsko mater. Skupaj z Aleksijem Pregarcem je podala še Gračnikov Dvogovor, nakar je nadarjena Alenka Kravos nastopila z recitacijo Cankarjevega Ministranta Jokca. Zatem smo slišali ljubko Zupančičevo pesem Oranža, ki nam jo je podala Majda Novak. Recitacijski del sporeda je zaključila Lavra Prodan z Zupančičevima pesmima Ciciban cificuf in Prva pomlad ter s Prešernovim Svarjenjem.

Sledile so baletne točke. Če upoštevamo, da je bila slovenska baletna šola v Trstu šele pred kratkim ustanovljena in da urjenje v plesni umetnosti zahteva mnogo vztrajnosti in poštvovalnosti, je dosežek dosežanega prizadevanja kar zadovoljiv. Najprej so nastopile najmlajše: Majda Batič, Odila

Buffon, Marija Pegan ter Mirjam in Zivka Uršič. Odplesale so Delibes-Coppelliov Valček. Njihov uspeh je bil prodoren. Pa koga bi ne ganile takele ljubke pojavitve v tutuju...? Navdušile so, četudi je bila njihova drža včasih nekoliko nerodna in obrazek malce spačen. Prav to je vzbudilo v občinstvu le še večje zanimanje. Sledil je Minuet, ki sta ga z milino plesala Eda Batista in Cezar Možina. Nato so nastopile »večje«: Ivica Požar, Selma Micheluzzi in Ondina Gabrovec. Izvemale so Saen-Saonov ples s tehnično dokaj gotovimi in nežnimi gibi.

Drugi del sporeda je obsegal predvsem dramske igre. Gojenci so nastopili v nekaterih prizorih Mollerovega Tartuffea, Finžgarjeve Razvaline življenja in Cankarjevega Kralja na Betajnovi.

V odlomku iz Mollerovega dela je Lojze Milič pokazal dober smisel za komiko ter s svojim Orgonom zares prepričal. Navihano Dorino je odigrala Rafaela Petroni; Darja Gorjan je pa kot Mariana potrdila, da se bo lahko razvila v odlično »naivko«.

V prizoru iz Razvaline življenja nas je Nerina Drašič spet prepričala, da se v njej razvijajo sposobnosti, ki ji bodo lahko odprle vrata v gledališče. Dober lik Tone je ustvarila Gabrijela Orel, ki je odlično igrala tudi vlogo Nine v prizoru iz Kralja na Betajnovi. V drugem odlomku Cankarjeve drame sta doživela lep uspeh tudi Majda Novak kot Francka ter Aleksij Pregarc kot Maks.

Ob zaključku so bile še štiri baletne točke, in sicer Schubertov Moment musical, ki ga je plesal nadarjeni Cezar Možina, Brahmsov Madžarski ples, ki ga je izvedla Flavija Ferletičeva, Verdijev Čiganski ples, ki sta ga podala Možina in Drašičeva, in Beethovenov ples Mesečina, ki so ga lepo izvedle Gabrovecova, Micheluzzijeva in Požarjeva.

Da smo doživeli tak prijeten večer, je zasluga predvsem profesorjev Igralske in baletne šole, in sicer dr. Andreja Budala, Staneta Starešiča, Adrijana Villesa, Stefke Drolčeve, Jožka Lukeša in Mhe Baloha, ki s poštvovalnostjo in trudom uvajajo našo nadarjeno mladino v čudoviti svet igralske in plesne umetnosti.

A. Z.

GOSPODARSTVO

KRAVA V ZADNJIH DVEH MESECIH BREJOSTI

Živinorejec hoče od krave močno tele in obilo mleka. To pa lahko dobi od krave, ki je zdrava, to je pri vseh svojih močeh. Za te pa moramo skrbeti posebno v zadnjih dveh mesecih brejosti. Zavedati se namreč moramo, da se v teh dveh zadnjih mesecih počtevori teža teleta. Krava mora torej v izdatni meri skrbeti za porast teleta, poleg tega mora urediti ves svoj mlečni ustroj in zbrati sile za redno in srečno otežitv.

Zato pa mora krava v teh mesecih dobiti tudi primerno krmno. Podlago krmjenja mora tvoriti dobra suha detelja, katero bo skrbni živinorejec posebej v ta namen prihranil. Poleg suhe detelje je potrebno nekoliko svežega korenja, a najprimernejša je krmna pesa. V ugodni letni dobi nadomestimo korenje s sveže pokošeno travo, ki pa ne sme biti mokra, najmanj pa ugreta ali plesniva.

Poleg te grobe krme mora dobiti krava tudi močnatih krmil, in sicer dnevno vsaj 2 kg mešanice iz koruze, ovsu in ječmena v zrnju ter enako količino otrobov, mesne moke in orehovitih ali oljnatih pogač. To mešanico krmimo pred pokladanjem grobe krme.

Če krava po končanem 9. mesecu brejosti kaže znake utrujenosti ali se drugače ne čuti dobro, ji damo vrhu redne krme dnevno še po četrta do polovico kg lanenega semena, katerega prej zmehčamo v mlačni vodi.

Seveda ne smemo pri tem pozabiti na sol. Če nočemo kupiti v ta namen nalašč pripravljene soli, napravimo sami doma primerno mešanico, in sicer iz 2 delov kladnega apna, z enim delom živinske soli in 2 deloma lesnega pepela, katerega smo prej uporabili za lug pri pranju. Te mešanice damo kravi dnevno po 100 gramov, najboljše med mešanico močne krme.

Za breje živali je zelo koristno gibanje na prostem, na soncu, posebno v zadnjih tednih pred otežitvijo.

OZIMNA PŠENICA JE ZELO REDKA

Sedaj se pojavljajo posledice hude zime tudi na ozimni pšenici. Marsikje so po njih veliki prazni oplazi, kjer se je izgubila vsaka ržst in je zemlja gola.

Kaj napraviti, da ta gola mesta izrabimo?

Kdor je nameraval vsejati med ozimno pšenico deteljo, je našel, oziroma se lahko najde precej srečen izhod. Na vsakih 100 m površine naj vseje 35 dkg lucerne ali večne detelje (erba medica) ali četrta kg prašičje ali dvoletne detelje (štrafoj, trifoglio violetto). Če hoče imeti med deteljo tudi nekaj trave, naj vseje mešanico iz lanske ljuljke (se v dveh letih izgubi), angleške ljuljke in travniške bilnice, ostalih trav pa po legi zemljišča: Če je njiva podvržena suši, naj doda še pasje trave in rdeče bilnice; če pa se suše ni treba bati, dodamo francoske pahovke in mačjega repa. Pomniti je treba, da je potrebno odvzeti za vsakega kg detelje vsaj 2 kg trave, razen pri mačjem repu, ki ima zelo drobno seme in ga je potrebno samo pol toliko kot detelje.

Kdor obdeluje svoje zemljišče z rokami,

lahko med ozimno žito vsadi krmno peso, ohrovt ali kapus.

Če pa je ozimina le prerodka, jo kaže preorati in zemljišče uporabljati za setev koruze. V tem primeru pa ne smemo pozabiti, da je potrebno še gnojiti: vsaj 3 kg superfosfata in 1 kg kalijeve soli na vsakih 100 m².

NE ZANEMARJAJTE SVILOREJE!

To je najbrž klic vpijočega v puščavi, ker se prijatelji sviloreje med našimi kmetovalci zelo redčijo: cena svilodov je prenizka. In vendar bi bilo svetovati vsem, ki imajo murve in primerne prostore ter večje ljudi, da vsaj letos ne opuste tega vira dohodka. Zdi se namreč, da bo letošnje leto zelo trdo za dohodke in zato je potrebno izrabiti vsak vir. Sviloreja je pa še vedno prav dober.

ŠČITITE KRTA

»Novi list« se je že večkrat potegnil za krta, to je za njegovo pravico do življenja, ker je zelo koristen, četudi nam povzroča nekaj sitnosti in dela. Zdi se, da si je krt letos priboril tudi pravico do zaščite, in sicer kot uničevalca poljskih miši. Teh je letos vse polno in škoda je zelo velika. Mnogo dela in stroškov imajo z njimi kmetovalci in tudi oblastva ki odstopajo zastoj ali po nizki ceni vabo proti poljskim mišim. — Izkazalo se je, da krt uniči zelo mnogo poljskih miši: vsaj po dve shrusta na dan, ubije jih pa več.

PROIZVODNJA IN POTROŠNJA MESA V ITALIJI

Nasproti letu 1938 se je potrošnja mesa v Italiji dvignila za 800 gramov na osebo na

leto, to je od 19.7 na 20.5 kg v l. 1955. Domača proizvodnja pa je nekoliko padla, in sicer od 18.5 na 18.4 kg, zaradi česar je Italija prisiljena uvažati vedno večje količine mesa iz inozemstva.

Pač pa je v zadnjih 17 letih narasla v Italiji proizvodnja mleka, s katero pa ni enako napredovalo uživanje tega prevažnega hranila, in zato je nastala kriza mlečnih izdelkov, predvsem sira, katerega vse teže prodajo.

IZREDEN KOREN ZELENE

Facile Jakob v Passons (Udine) je pridelal izredno velike in težke korene zelene (šelina). Z listi vred je posamezni koren tehtal 3.75 kg.

Jasno je, da je mogoče pridelati take korene samo v dobro pognojena zemlji, pa tudi sorta igra primerno vlogo. — Vrt mora biti bogato pogojen, pa tudi vode ne sme manjkati.

UREDITE PARKLJE GOVEDU

Letos je živina obsojena, da ostane posebno dolgo časa v hlevu, skoraj bi rekli polovico leta. — V tem času so parklji zelo zrasli in marsikatero govedo jih ima take kot copate: žival težko hodi in trpi, če pa trpi žival trpi tudi molža in prirastek mesa. — Zato je potrebno živalim urediti parklje. To pa naj napravi večša oseba. Enkrat so bili spretni za tako delo posebni podkovarji, pa tudi navadni kovači. — Preglej parklje, preden izpustiš živino na pašo. Če žival težko hodi, so temu navadno krivi parklji.

Slovenska trgovina z manufakturo
in s tkaninami

Franc UDOVIČ

TRST

ul. Mazzini 46 tel. 94-550 trg. Ponterosso 5
tel. 29-686

Nudi največjo izbiro, najboljše znamke,
najnižje cene.

Sportni pregled

NOGOMET

Najzanimivejša športna dogodka preteklega tedna sta bila srečanja med najboljšimi enajstoricami Italije in Brazilije v Milanu ter Jugoslavije in Romunije v Beogradu.

Italijanska enajstorica je pokazala zelo uspešno igro, saj je premagala slavne Braziljance kar s 3:0. Na svojem gostovanju po Evropi ti še doslej niso izgubili nobenega srečanja. Zmagali so s Portugalsko in Avstrijo ter igrali neodločeno s Češko, in s Svico. Braziljanci so bili na svetovnem prvenstvu v Švici najnevarnejši nasprotniki Madžarske, na tem prvenstvu pa se je izkazalo, da je podonavska nogometna tehnika boljša od ameriške. Tako so po neuspehu v Švici tudi oni začeli uvajati dvojni v sistema. Ko pa neko moštvo spremeni način igre, je potrebno vaditi še več let, da se vidi napredek. Braziljancem se še pozna, da si niso popolnoma prisvojili novega načina, zato ni čudno, da so proti zadnji čas mnogo izboljšani italijanski enajstoričji izgubili. Pri Italijanih smo zlasti obudovali silajno igro obrambe in bliskovite protinapade napadalcev, med katerimi je igral glavno vlogo odlični Virgili, ki zna iz vsakega položaja ostro streljati na vrata. Ta je v sredo doprinesel levji delež, ko je kar dvakrat potrepel nasprotnikovo mrežo.

V Beogradu je Jugoslavija izgubila z Romunijo z 1:0. Tudi to pot je prišla močno do izraza stalna hiba jugoslovanskega napada: preveč so zadrževali žogo, oklevali pri streljanju, streljali netočno in bili v igri celo sebični. Kaj pomaga, če uspe n. pr. Vukasu in Milutinoviču preigrati po tri ali celo štiri nasprotnikove igralce zaporedoma, če pa jima nasprotnik v odločilnem trenutku odvzame žogo! Tako so izgubili proti slabšemu, a požrtvovalnemu

moštvo in zopet omajali svoj težko pridobljen ugled. Se najbolje je igral znani Horvat.

V nedeljo se je srečalo italijansko B moštvo v Neaplju s predstavništvom Grčije. Zmagala je mnogo boljše Italija kar s 7:1. V Sofiji pa je jugoslovanska B enajstorica premagala s 3:2 dobro vigrano bolgarsko B moštvo. Najbolje so igrali trije napadalci: Veselinović, Toplak in Mujić.

V nedeljo, 29. t. m., se bosta srečali predstavništvi Madžarske in Jugoslavije. Zaradi slabe igre z Romunijo bo zvezni kapetan Tirnanić najbrže izločil nekatere igralce in jih nadomestil z Mujićem, Veselinovićem, Hercegom in Krstičem II. Ker se je v nedeljo Bobek poškodoval, pri tem srečanju ne bo mogel nastopiti. Upajmo, da bodo tokrat igrali bolj povezano in tako izbrisali madež, ki so ga dobili v tekmah z Romunijo.

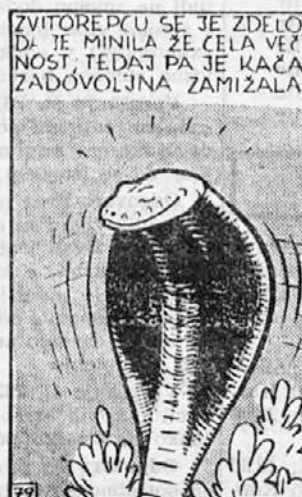
ATLETIKA

Že pri prvih nastopih na prostem sta bila dosežena dva nova svetovna rekorda. Rus Krivonosov je vrgel kladivo 65,85 m daleč in s tem izboljšal svoj lastni in svetovni višek za 1,52 m. V Bostonu pa je pri vsakoletnem tekmovanju v maratonskem teku na 42 km dolgi progi Finec Viskari prekosil vse tekače na svetu. Progo je pretekel v času 2:14:14.

V nedeljo so slovenski tekmovalci prvič nastopili na prostem. Videlo se je, da čez zimo niso počivali, saj so kljub gdemu vremenu bili doseženi nekateri pomembni uspehi. Najbolje se je izkazal mladi Hafner, ki je pretekel 2 km dolgo progo v času 5:41,8 in s tem dokazal, da je najboljši mladinski tekač panoge v državi. Nada Kotlušková je vrgla kroglo 14,02 m daleč. S tem metom se je uvrstila na drugo mesto v Jugoslaviji. Dobro se je odrezal tudi Crnomeličan Ivan Kastelic, ki je vrgel kopje 63,67 m daleč. Nekateri strokovnjaki menijo, da bo lahko kmalu z vajo dosegel zavidanja vredno dolžino sedemdesetih metrov, češ da je za met kopja naravnost ustvarjen. Upajmo, da bo iz njega nastal drugi slovenski Mauser!

22

Za naše najmlajše Zvitorepec v Afriki

Zarja pred zatonom

«Neverjetno drago», je vzkliknila Adrijana, toda smehljajoči se obraz prodajalke se ni spremenil. «Imamo le prvovrstno blago, gospa».

«Da, vem,» je vzdihnila Adrijana, vzela zavoj ter odšla k blagajni plačat. Opazila je na uri, da manjka deset minut do štirih. Lasničar pa jo je pričakoval točno ob štirih. «Pravi tatovi so,» je premišljevala, ko je šla iz prodajalnice. «Toliko tisočakov za čipkasto perilo in tri pare svilenih nogavic.»

Jezna se je na pločniku urno in spretno prerivala skozi množico, ki jo je kar nosila. Hipoma se ji je zazdelo, da je trčila ob zid in je komaj obdržala ravnotežje.

«Povejte, ali ne vidite?» je nahnula moža, ki je stal pred njo, nekam čudno negotov in preplašen. Že je hotela mrzlo mimo njega, kar jo je njegov odgovor pribil ob tla.

«Res ne vidim,» je slišala njegov glas. «Sem slep in mi je žal, da sem po neprevidnosti zadel ob Vas. Ste si kaj storili?»

Njegov glas je bil zaskrbljen in brez očitkov. Nепреviden sem bil, da sem si upal ven sam, » je dodal, » toda mimoidoči me navadno opazijo. Morda ste imeli silo in zato... » «Da, hitela sem,» je odgovorila Adrijana v zadregi.

Bržkone je on iz glasu spoznal, da se ona kesa, zato se ji je bodrilno nasmejal. «Nič hudega, to se lahko vsakomur primeri.»

«Ne,» je ugovarjala. Zgoditi se lahko samo taki, kot sem jaz. Ker sta ovirala mimoidoče, ga je Adrijana prijela za roko: «Stopite malo h kraju.» Šla sta na vogal stranske ulice. Pozabila je na svoje lase in naglico. Greblo jo je, da je bila tako nahnula ubogega slepega moža. «Če mi poveste svoj naslov, Vas bom spremila,» je skušala krivdo popraviti. On se je nasmešnil; od nasmeha se mu je obraz razjasnil. Zdelo se je, da so se ugasle oči napolnile z bežno zarjo. «Vi ste imela silo...» je vprašal.

«Da — prej. Zdaj pa ne več. Vi bi ne smeli sam na ulico, ste neprevidni.»

«Sem bil pri brivcu,» je odgovoril. «Moral bi priti pome sluga Jože, pa se je zamudil.» Nasmehnil se je, kot da pravi samemu sebi: «Hotel sem iti sam do postajališča avtov. Ni daleč. Ah — véasih se človek kot otrok nepremišljeno obnaša.» «Saj stojte avto izvoščki par korakov od tu,» je razložila Adrijana, »Vas bom kar spremila.»

Ko sta prispela, je on njeno roko malo pridržal. «Nisva se

TEDENSKI KOLEDARČEK

29. aprila, nedelja: 5. povelj., Robert Tankoslava
 30. aprila, ponedeljek: Katarina, Samorad
 1. maja, torek: Filip in Jakob
 2. maja, sreda: Sekund, Zivana
 3. maja, četrtek: Mavra Sončarica
 4. maja, petek: Florijan, Valhun
 5. maja, sobota: Irenej, Desirad

VALUTA — TUJ DENAR

Dne 26. aprila si dobil oz. dal za:

ameriški dolar	631—635 lir
avstrijski šilling	23,75—24,75 lir
100 dinarjev	87—89 lir
100 francoskih frankov	156—159 lir
funt šterling	1630—1690 lir
nemško marko	148—149,50 lir
pesos	13—14 lir
švicarski frank	147—148,50 lir
zlato	720—722 lir
napoleon	4625—4725 lir

RADIO TRST A

Nedelja, 29. aprila ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 11.30 Vera in naš čas; 12.00 Oddaja za najmlajše; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Glasba za paše mučke; 20.30 Montemezzi: »Ljubezni treh kraljev«, opera v treh dejanjih.

Ponedeljek, 30. aprila ob: 18.30 Začarane police; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Koncert violinista Karla Sancina; 21.30 Pevski duet in harmonika; 22.00 Italijanske kulturne revije.

Torek, 1. maja ob: 9.00 Slovenski motivi; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Domači odmevi; 18.00 Koncert pianista Marija Sancina; 19.15 Zdravniški vedež; 21.00 Radijski oder — Anton Medved: »Kacianar«, drama v petih dejanjih.

Sreda, 21. maja ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 18.30 Radijska mamica; 19.15 Radijska univerza; 20.30 Ženski tercet Metuljček; 22.00 Sodobni slovenski pripovedniki.

Četrtek, 3. maja ob: 18.40 Koncert pianista Danila Svare; 19.15 Sola in vzgoja; 21.00 Dramatizirana zgodba; 21.30 Večerne melodije; 22.47 Razni samospevi.

Petek, 4. maja ob: 13.30 Glasba po željah; 18.30 Začarane police; 18.40 Koncert saksofonista Ljubivoja Slamiča; 19.15 Radijska univerza; 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu.

Sobota, 5. maja ob: 12.55 Jugoslovanski motivi; 14.45 Ritmični orkester Swinging Brothers; 16.00 Scetna novela; 16.15 Domači odmevi; 16.40 Kavarni-

ški koncert orkestra Carla Pacchiorija; 19.15 Sestanek s poslušalkami; 21.00 Teden v Italiji; 22.00 C'opinove skladbe.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje št. 230: Ali je mogoče s primernim krmiljenjem povzročiti, da postane koža piščancev bolj rumena? Taki so namreč bolj cenjeni.

Odgovor: To je odvisno od krme in pasme. Medtem ko pri belj livorniški skoraj ni mogoče vplivati na barvo kože tudi z izdatno krmno, dosežemo pri pasmah Plymouth, Rhode Island, New Hampshire in drugih lepo rumeno kožo, če vsebuje krma mnogo karotena, katerega je mnogo v rumenji koruzi, v korenju itd. Zadostuje, da v zadnjih dveh tednih pred zakolom krmimo piščance s krmno mešanico, v kateri je 30% rumene koruzne in 6% deteljine moke v nobenem primeru pa ne ribje in mesne moke, pa bodo dobili lepo rumeno kožo. V teh dveh tednih tudi ne smemo dodajati ribjega olja, ker to vpliva s svojim vitaminom A proti odlaganju rumenila (xantophyl) v podkožni masti, od katerega je olvisna rumena barva kože.

Vprašanje št. 231: Imam večjo za čjerejo, a v zadnjem času mi pogine zelo mnogo mladega zaroda. Kako naj krmim kunce oziroma, kaj naj jim dam, da se izognem izgubam?

Odgovor: Brez natančne in podrobne preiskave poginulih živali ni mogoče kar tako ugotoviti vzroka, zakaj živali poginejo. Vzrok je lahko res v neprimerni krmji, a kriva je morda kakšna bolezen, mogoče celo nalezljiva. Zato je potrebno vsak tak primer naznaniti okrajnemu živinozdravniku, ki se bo obrnil, če sam ne bi mogel pomagati, na kak zavod za mnenje.

Vprašanje št. 232: Večkrat čitamo o bakterijskih bacilih, kokih, streptokokih, stafilokokih itd. Ali mi lahko na kratko poveste, kakšna bitja so to?

Odgovor: To so mala bitja ali mikrobi, katerih je potrebno postaviti 1000 ali pa še več v 1 milimeter dolgo vrsto. S prostim očesom jih ne moremo videti, pač pa z mikroskopom ali drobnogledom, to je s povečevalnim steklom. Če je njih oblika okrogla, jih imenujemo koki; če imajo obliko kratke palice, jim pravimo bakterije; če sličejo podaljšani palici, so bacili; zvrtim pravimo spirili. Če nastopajo koki v parih — po dva in dva — jim pravimo diplokokki; streptokokki so koki, ki nastopajo manjšani kot členi na verigi; če pa nastopajo v veliki množinah v obliki grozda, jim pravimo stafilokokki itd. Razmnožujejo se večinoma z delitvijo: vsaka celica se razdeli na dve. V ugodnem okolju se zelo hitro razmnožujejo in v teku 24 ur ima ena celica lahko na milijone potomcev. Nizka in visoka toplota onemogočata razmnoževanje ali tudi zamorita mikroba. Navadno zadostuje, da pade toplota izpod 10 stop. C ali pa da se dvigne iznad 70 stop. C. Zato pa poznamo danes celo industrijo, ki hrani kvarljive snovi (sadje, mleko itd.) z ohlajevanjem, to je z nizko

toploto ali pa s pasterizacijo, to je s segrevanjem iznad 70 stop. C in takoj sledečo ohlajitvijo. Uničenje mikrobov z mrazom ali s toploto (pa tudi z drugimi sredstvi) imenujemo sterilizacija.

Izdaja Konzorcij Novega lista
 Odgovorni urednik Drago Legiša
 Tiska zadruga tiskarjev »Graphis« s o. z. v Trstu
 Ulica Sv. Frančiška 20 — Telefon 29-477

DR. R. HLAVATY

zobni zdravnik
 ordinira za ustne in zobne bolezni ter zobno protetiko
 v ul. Lavatova 4-I dnevno od 15-do 18 ure.

NAJLEPŠE CVETLICE DOBITE PRI

Ivanki

Trst, ul. Istria 17 tel. 95052

Krojačnica za gospode in dame

Baučer

Trst, ul. XX. Settembre 22 tel. 96-796

URARNA IN ZLATARNA

Mikolj

TRST
 Campo S. Giacomo 3

KLUCAVNICARSKA + MEHANIČNA
 DELAVNICA

FRANC BATIČ

TRST
 ulica Crispi 15, tel. 95-214

Vsakovrstne čevlje po najnižjih cenah dobite le pri

TRGOVINI ČEVLJEV

TREVISANI

ul. Vasari 10 tel. 96661

še predstavila,« je preprosto dejal. »Ime mi je Ador Vender.«

»Jaz sem pa Adrijana Doren.« Malo se je obotavljal — potem se je ojunčil: »Ste omoženi? — Čudno vprašanje, vem.« se je naglo opravičeval.

Sedaj se je pa ona veselo zasmejala: »O ne; sicer pa ni čudno vprašanje. Nisem omožena.« »Torej, če bi Vas prosil, da me spremito do doma, bi se Vam ne zdelo nedostojno? Veste — ugodili bi mi. Na čuden način sva se srečala.«

Pogledala ga je strmé. Tudi njej je bilo srečanje prijetno. Potem se je odločila: »Dobro, Vas spremit, a se ustavim le za par sekund.«

Stopila sta v avto in on je vozaču povedal naslov. Zdi se mi, da ste zelo lepi — lahko se pa tudi motim,« se je obrnil k njej. »Vaš glas je tako topel in čustven; saj meni mora že to zadostovati.«

V njegovem glasu je bil prizvok trpkosti. Adrijana se je živahno oglašala: »Sedaj se Vam bom sama opisala. Torej pazite: imam žolte lase, sinje oči, visoka sem en meter dvainšestdeset in tehtam osem in štirideset kil. Vitke postave. Starost: sedem in dvajset let. Pravijo, da sem lepa, tudi sama tako mislim.«

»Lepa slika,« se je vesel odrezal. »Dodam še, da ste živahni in bistri.« Nekaj časa sta molčala. Nato je vprašala: »Je bila vojna kriva?«

Prilikal je: »Da — vojna. Drobeč granate.« Spet molk. Mišlil je na vojno s še vso nepotajeno jezo. Koliko ljudi je še po desetih letih ni pozabilo!

Končno se je avto ustavil. Stanoval je v samostojni vili. Izstopil je prvi in ji ponudil roko: »Tu se že čutim doma in Vas lahko vodim.« Prosil je vozača, naj počaka. Potegnil je ključ iz žepa ter poprosil Adrijano: »Hočete odpreti, prosim?« Šla sta po stezi skozi vrt, poln mimoz in akacij, ki so že odcvetele, a zrak je še bil poln mamljivega vonja. »Ključ od vrat je tisti mali, oglati,« je dejal. Ko je odprla, jima je prišla naproti postarna ženska. »O, gospod,« se je začudila. »Kalko to? Jože je pred pol ure šel ven.«

Se je gotovo zapoznil, jaz pa nisem hotel čakati,« je odvrnil Ador. »Adrijana, ta je kuharica Reza.« — »Reza, plačajte izvoščku in prinesite nam kaj v salon.« Ženica je odšla in on je Adrijano odvedel s sigurnim korakom v lepo opremljen salon. Po tleh je bila razgrnjena preproga ki je bila po Adrijaninem mnenju zelo dragocena.

»Sedite tja,« ji je pokazal, kot da ni slep, stol pri kamninu. Ubogala je in se vsa začudena ozirala. Ador se je vsedel nasproti. »Vam je vseč moja hiša,« je vprašal.

Tako je bila zatopljena v opazovanje, da se je kar zdrznila: »Ah — da,« je toplo odgovorila. »Vidim, da ste k sreči vsaj bogati.« Nasmehnil se je: »V gotovih primerih denar res nekaj pomaga.«

»V vseh,« je odvrnila. Tako s poudarkom je to rekla, da jo je njegov molk malo zmedel. »Prav gotovo se Vam zdi moje mnenje nespametno,« se je v zadregi opravičevala.

(Nadaljevanje sledi)